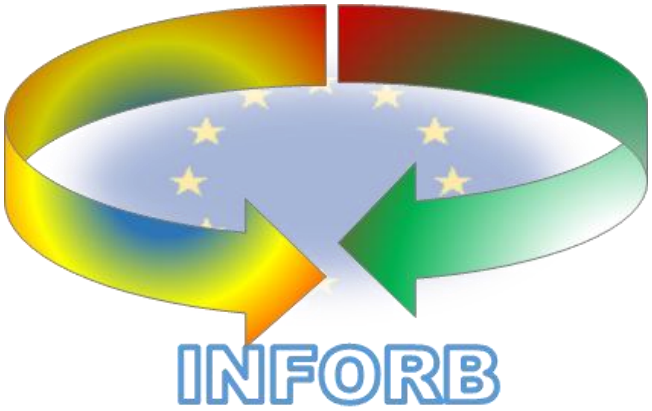

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И КЛАСИФИЦИРАНЕ НА СУБЕКТИТЕ В ХРАНИТЕЛНИЯ СЕКТОР НА СЪЩЕСТВЕНИ И ВАЖНИ

РЕЗУЛТАТ D2.1

ОБОБЩЕНИЕ

Методологията за идентифициране и класифициране на субектите в хранителния сектор като съществени и важни (МИКСХССВ) е важен документ при прилагането на Директивата за МИС2 в производството, преработката и разпространението в хранителния сектор. МИКСХССВ представя по ясен и кратък начин как стопанския субект, осъществяващ дейност в хранителния сектор, се определя като субект, за който се прилагат разпоредбите на Директивата за МИС2, и как се класифицира като съществен или важен субект.

Чрез разработването и разпространението на МИКСХССВ се цели да се подпомогнат всички стопански субекти, извършващи дейност в хранителния сектор, при идентифициране и установяване на функционални отношения с националния компетентен орган (съответно в Румъния и България).

В същото време МИКСХССВ може да се използва (чрез адаптиране и установяване на нови критерии) като образец за другите сектори, установени с Директивата МИС2 и/или с актовете за транспониране на Директивата МИС2 в националното законодателство.

PROJECT:
101128047 – INFORB – DIGITAL-ECCC-2022-CYBER-03-NIS-DIRECTIVE

Co-funded by the European Union

ECCC EUROPEAN CYBERSECURITY COMPETENCE CENTRE

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Съкращения

Съкращение	Наименование
НКО	Национален компетентен орган
ССХС	Съществени субекти от хранителния сектор
ВСХС	Важни субекти от хранителния сектор
НСХС	Некритични субекти от хранителния сектор
ХС	Хранителен сектор
КИД	Класификатор на икономическите дейности
МИКСХССВ	Методология за идентифициране и класифициране на субектите в хранителния сектор като съществени и важни.
NACE	European Classification of Economic Activities - Европейска класификация на икономическите дейности
ПКС	Процес на класификация на субекта
ПИС	Процес на идентифициране на субекта
РСВС	Регистър на съществените и важните субекти

PROJECT:
101128047 – INFORB – DIGITAL-ECCC-2022-CYBER-03-NIS-DIRECTIVE
Co-funded by the European Union
ECCC EUROPEAN CYBERSECURITY COMPETENCE CENTRE
Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Съдържание

Съкращения 1
Съдържание 2
ВЪВЕДЕНИЕ 3
За методологията 3
Определения 3
Общи въпроси 5
РАЗДЕЛ 1. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА СУБЕКТИТЕ 8
Етапи на идентифициране на субектите 8
Етап 1. Членство в хранителния сектор 8
Етап 2. Покриване на специални критерии 8
Етап 3. Мащаб на икономическия субект 9
Етап 4. Квалификация на субектите 10
РАЗДЕЛ 2. КЛАСИФИКАЦИЯ НА СУБЕКТИТЕ 11
Етапи на класификация на субектите 11
Етап 1. Оценка на съществения субект 11
Етап 2. Оценка на важни субекти 12
Етап 3. Идентифициране като некритичен/доброволен субект 12
Промяна на класификацията на субектите 13
РАЗДЕЛ 3. ВПИСВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ 14
ПРИЛОЖЕНИЯ 15
Приложение № 1. Схема на процеса на идентификация 15
Приложение № 2. Схема на процеса на класификация 17
Приложение № 3. Секторни кодове по NACE 18

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

ВЪВЕДЕНИЕ

За методологията

В контекста на един все по-взаимосвързан и цифровизиран свят, хранителният сектор се превръща в критичен компонент на националната киберинфраструктура. Киберсигурността на субектите в този сектор е от основно значение за гарантиране на непрекъснатото и сигурно функциониране на предоставяните услуги, включително на веригата за доставки на храни. Във връзка с това, Директивата МИС2, приета от Европейския съюз през 2022 г. определя общата рамка за подобряване на киберсигурността в критични сектори, включително в хранителния сектор.

МИКСХССВ има за цел да идентифицира и класифицира субектите в хранителния сектор в три категории, а именно: съществени, важни и некритични. Целта на класифицирането и регистрирането на субекти от хранителния сектор се основава на анализа на рисковете за киберсигурността на секторно равнище, които включват и веригата на доставки, и на решението на националния компетентен орган (съответно в Румъния и България). Този подход е в съответствие с разпоредбите на Директивата МИС2, която насърчава проактивни мерки за киберсигурност за критичните сектори, като се има предвид значителното въздействие, което една кибератака може да окаже върху ключовите процеси, приложими и в хранителния сектор.

Поради това идентифицирането на субектите, за които се прилагат разпоредбите на Директивата МИС2 и класифицирането им като съществени, важни и некритични субекти от хранителния сектор изисква внимателно разглеждане на въздействията, уязвимостта, зависимостта и спазването на изискванията за киберсигурност, с цел гарантиране на устойчивост и сигурност на хранителната верига.

Крайната цел на методологията е да се осигури съгласувана и ефикасна рамка за оценка и управление на киберрискове в хранителния сектор, като по този начин се допринесе за укрепване на устойчивостта на киберинфраструктурата в условия на все по-сложни цифрови заплахи.

Определения

„**Предприятие в хранителния сектор“** е всяко предприятие, което независимо дали с цел печалба или в обществена или частна полза, извършва дейности, свързани с някой от етапите на производство, преработка и разпространение на храни.

Храна означава вещество или продукт, независимо дали е преработен, частично преработен или непреработен, или предназначен да бъде консумиран от хора.

> Храната включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, вложени в храната по време на нейното производство, приготвяне или третиране. Тя включва водата след точката на съответствие, както е определено в член 6 от Директива 98/83/ЕО, и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО.
>
> Храната не включва:
> (1) фуражи;
> (2) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от хора;
> (3) растения преди прибиране на реколтата;

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

(4) лекарствени продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО и 92/73/ЕИО на Съвета;
(5) козметични продукти по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета;
(6) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета;
(7) упойващи или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Организацията на обединените нации по упойващите вещества от 1961 г. и Конвенцията на Организацията на обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.;
(8) остатъци и замърсители.

Етапи на производство, преработка и разпространение — означава всеки етап, включително на внос, от първичното производство на дадена храна, до нейното съхранение, транспорт, продажба или доставка до крайния потребител.

Търговия на дребно — означава обработка и/или преработка на храни и тяхното съхранение на мястото на продажба или доставка до крайния потребител и включва терминали за дистрибуция, кетъринг операции, производствени столове за хранене на персонал, институционален кетъринг, ресторанти и други подобни операции в областта на ресторантьорството, магазини, дистрибуторски центрове за супермаркети и търговски обекти за търговия на едро.

Пускане на пазара — първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван на територията на страната, както и внасянето и въвеждането на територията на страната на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

Съществени субекти в хранителния сектор — са онези предприятия в хранителния сектор, чиито услуги и дейности се считат за жизненоважни за хранителната инфраструктура и за националната икономика. Тези субекти са от съществено значение за осигуряването на прехраната и за поддържането на стабилността и сигурността по отношение на достъпа до храни и доставките им.

Важни субекти в хранителния сектор — са тези предприятия в хранителния сектор, които въпреки че не се считат за жизненоважни в stricto sensu (в тесен смисъл), играят значителна роля за гарантиране на сигурността и стабилността на хранителната верига и на веригата на доставки на храни.

Некритични субекти в хранителния сектор — са онези предприятия в хранителния сектор, които, въпреки че не са включени в списъка като съществени или важни субекти, играят роля за гарантиране на доставките на храни, а евентуален инцидент, свързан с киберсигурността, може да засегне функционирането на техните мрежи и информационни системи, както и на доставката на храни.

> За тези субекти прилагането на разпоредбите на Директивата МИС2 е на доброволен принцип, но националният компетентен орган може да предостави подкрепа за гарантиране на киберсигурността и за възстановяване на всички основни услуги за обществото след инциденти, свързани с киберсигурността.

Правило за таван на размера — всички субекти, които отговарят на условията за средни предприятия съгласно член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО[1] или които надвишават таваните за средни предприятия, посочени в параграф 2. (1) от този член и които предоставят услуги или извършват своята дейност в рамките на Европейския съюз.

[1] Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Препоръка 2003/361/ЕО **Член 2** **Служители и финансови тавани, определящи категориите предприятия.**	**Брой на персонала и финансови тавани, определящи категориите предприятия:** 1. **Категорията микро-, малки и средни предприятия (МСП) се състои** от предприятия, в които работят *по-малко от **250 души** и чийто годишен оборот не надвишава **50 милиона евро** и/или общ годишен счетоводен баланс, **който не надвишава 43 милиона евро**.* 2. В рамките на категорията **малко предприятие** се определя това предприятие, в което работят *по-малко от **50** души и чийто годишен оборот и/или общ годишен счетоводен баланс не надвишава **10 милиона евро**.* 3. В рамките на категорията **микропредприятие** се определя това предприятие, в което работят *по-малко от **10** души и чийто годишен оборот и/или общ годишен счетоводен баланс не надвишава **2 милиона евро**.*

Регистър на съществените и важните субекти — се съставя, попълва и води от националния компетентен орган (съответно в Румъния и България). Регистърът обхваща всички субекти, публични или частни, за които се прилагат разпоредбите на Директивата МИС2, определени и класифицирани като съществени и важни.

> Записите на субектите се съхраняват в съответствие с класификацията и от сектора/подсектора, посочени в приложенията към Директивата МИС2 (т.е. в националните закони, които я транспонират).
>
> Регистърът се преглежда редовно, най-малко на всеки две години, и при необходимост се актуализира.

Кодове по NACE (Класификация на дейностите в националната икономика) — използват се за класифициране и идентифициране на икономическите дейности в различни области и сектори. Класификацията на икономическите дейности, съгласно кодовете по NACE позволява на организациите и другите заинтересовани страни да наблюдават и регулират икономическите дейности в различни сектори, включително в хранителния сектор. Това е важно за събирането на статистически данни, разработването на публични политики и прилагането на специфични за сектора разпоредби.

> Що се отнася до връзката между кодовете по NACE и хранителния сектор, тя се изразява в специфичния начин по който са определени кодовете по NACE за различните дейности, отнасящи се до етапите на производство, преработка и разпространение.

Общи въпроси

В ***процеса на идентифициране,*** определянето на **съществените субекти** в хранителния сектор в съответствие с Директивата МИС 2 се извършва в съответствие със следните фактори:

(1) **Значение на предоставяните услуги.** Ще се вземат предвид естеството на услугите, предоставяни от субекта и въздействието, което тяхното прекъсване или компрометиране би могло да има върху предлагането на храни и върху функционирането на хранителната верига.

(2) **Степен на зависимост на населението**. Субектите, които доставят храна на значителен брой лица или които са единствените източници на определени хранителни продукти в даден географски район, могат да се считат за съществени.

(3) **Релевантност на технологичната инфраструктура**. Анализът ще включва и оценка на зависимостта на предприятието от комуникационни и информационни системи за неговото управление и дейност.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

(4) **Потенциални заплахи и уязвимости**. Ще бъдат анализирани степента на излагане на киберрискове и способността на субекта да се справи с тези заплахи, както и въздействието върху продоволствената сигурност в случай на евентуално компрометиране на информационните системи.
(5) **Приложими разпоредби и стандарти**. Специалистът по киберсигурност ще вземе предвид и специфичните изисквания, наложени от директивите за МИС и от други приложими регламенти в областта на киберсигурността.

Процесът на идентифициране на **важните субекти** в хранителния сектор се определя въз основа на няколко фактора:

(1) **Роля в хранителната верига.** Важните субекти са тези, които имат значителен принос за производството, разпространението или предлагането на пазара на храни, което ги прави важни за осигуряване на храните за потребителите.

(2) **Уязвимости и потенциални заплахи**. Ще бъде оценено излагането на субекта на киберрискове и уязвимости в неговата ИТ инфраструктура. Важните субекти могат да бъдат обект на кибератаки по финансови, репетиционни или геополитически причини, но въздействието на атаката върху тях може да бъде по-ограничена, отколкото върху съществените субекти.

(3) **Въздействие върху предлагането на храни**. Ще бъде разгледано въздействието на прекъсването на дейностите на важния субект, което може да засегне наличността и достъпността на храни до потребителите. Тези субекти могат да бъдат жизненоважни за поддържането на стабилност в снабдяването с храни в определен регион или за сегмент от населението.

(4) **Спазване на изискванията за киберсигурност**. Важните субекти трябва да спазват изискванията за киберсигурност, определени в Директивата МИС2 и в други приложими регламенти. Тези изисквания могат да включват докладване на инциденти в областта на киберсигурността, прилагане на подходящи мерки за сигурност и гарантиране на устойчивост на ИТ инфраструктурата срещу киберзаплахи.

Класифицирането на субекти в хранителния сектор на съществени и важни в контекста на Директивата МИС2 изисква внимателна оценка на следните няколко фактора:

(1) **Въздействие върху предлагането на храни.** Ролята на всеки субект за гарантиране на снабдяването с храни и въздействието, което прекъсването или компрометирането на неговите дейности би оказало на достъпа на потребителите до храната.

Субект, който има съществен принос за доставките, и който в случай на прекъсване на доставките би могъл сериозно да засегне наличността на храни, вероятно ще бъде класифициран като съществен.

(2) **Зависимост и взаимосвързаност.** Степента на зависимост на стопанските субекти или на системите от дейността на стопанските субекти в хранителния сектор и тяхната взаимосвързаност с други заинтересовани страни в хранителната верига е фактор за оценка.

Субектите, които са съществени или важни за функционирането на други субекти или за стабилността на хранителната верига като цяло, също могат да се считат за съществени или важни.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

(3) **Уязвимости и потенциални заплахи**. Уязвимостите, специфични за стопанските субекти в хранителния сектор по отношение на киберсигурността и на потенциалните заплахи, са друг фактор. Това включва анализ на риска, свързан с информационните системи по отношение на производствените процеси, веригата на доставки и други аспекти.

(4) **Спазване на изискванията за киберсигурност.** Оценката на икономическия субект на съответствието с изискванията за киберсигурност, определени в Директивата МИС2 и в други приложими регламенти. Това може да включва оценка на мерките за киберсигурност, прилагани от субекта, способността за докладване на инциденти в областта на киберсигурността и други проблеми, свързани със съответствието.

(5) **Анализ на хранителния сектор.** Той включва подробно проучване на хранителния сектор, идентифициране на веригите на доставки, на потоците от данни и на взаимозависимостите между икономическия субект и различните други субекти в сектора. Това би помогнало да се разбере специфичният контекст и как стопанският субект допринася за функционирането на този жизненоважен сектор.

(6) **Оценка на капацитета за възстановяване на данни.** Способността на всеки икономически субект да събира данни и да продължава дейността си в случай на инцидент в областта на киберсигурността или при други непредвидени събития. Това е важно за определяне на устойчивостта на субекта и за свеждане до минимум на въздействието върху доставките на храни в случай на кризисни ситуации.

(7) **Консултации със заинтересованите страни.** Те включват консултации и работа с различни заинтересовани страни в хранителния сектор, като регулатори, професионални организации и представители на публичния и частния сектор, за да се придобие цялостна перспектива за ключови и важни субекти в сектора.

(8) **Периодично актуализиране на оценката.** Динамиката на хранителния сектор и на развитието на киберзаплахите може да изискват редовни актуализации по отношение на оценката на съществените и важни субекти.

Класификацията на икономическите субекти в хранителния сектор на съществени и важни субекти по Директивата МИС2 включва цялостен анализ на въздействието, на зависимостта, уязвимостта и на спазването на изискванията за киберсигурност с цел идентифициране и защита на икономическите субекти, които са от решаващо значение за стабилното функциониране на хранителната верига и на доставките на храни.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

РАЗДЕЛ 1. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА СУБЕКТИТЕ

Чрез идентифицирането на предприятията (икономическите субекти) в хранителния сектор съгласно Директивата МИС2 се цели да се гарантира, че тези субекти са запознати с киберрисковете и предприемат подходящи мерки, за да защитят своите дейности и допринасят за стабилността на хранителната верига.

Обобщението на процеса на идентифициране може да бъде намерено в приложение № 1 към тази методика.

Етапи на идентифициране на субектите

Етап 1. Членство в хранителния сектор

Членството в хранителния сектор се определя чрез предмета на дейност (основна и/или допълнителна), където предметът на дейност = ω. Списъкът на кодовете по КИД 2008/ КИД 2025, съответстващи на хранителния сектор, може да бъде намерен в приложение № 3 към тази методология.

Същевременно, в он-лайн платформата, който ще се разработи по проект „Прилагане на Директивата за МИС в сектора за производство, преработка и дистрибуция на храни в Румъния и България“ с акроним – INFORB, хранителния сектор ще бъде дефиниран по подразбиране и ще бъде в съответствие със списъка на секторите/подсекторите, съдържащ се в приложенията към Директивата МИС2.

Всички дейности, извършвани от стопанския субект към момента на идентифициране на основния и допълнителния предмет на неговата дейност, ще бъдат анализирани (само ако действително се извършват, а не са само изброени).

Ако членството в хранителния сектор се потвърди, това означава, че стопанският субект предоставя услуги или извършва дейности в рамките на Съюза (съответно в Румъния и България) в съответствие с кодовете по КИД 2008/ КИД 2025, установени за хранителния сектор и е потенциален субект, за който може да се прилага Директивата МИС2.

> Следователно, ако **ω ∈ списъка по КИД 2008/ КИД 2025 за хранителния сектор**, тогава:
>
> Икономическият субект е субект**, принадлежащ към хранителния сектор**.

Етап 2. Покриване на специални критерии

След като установи членството си в хранителния сектор, стопанският субект ще продължи процеса на идентифициране, т.е. ще установи дали покрива специалните критерии.

Държавите членки, а именно Румъния и/или България, могат да определят прагови стойности за специалните критерии. В настоящия случай, за хранителния сектор те са:

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

№	Специален критерий	Индекс	Допълнителни данни	Прагова стойност
1	Субектът е единствен **доставчик** в дадена държава членка *на услуга, която е от съществено значение за поддържането на критични обществени и икономически дейности*.	α		Да
2	**Смущение в** предоставяната от субекта услуга би могло да окаже *значително въздействие върху* обществената безопасност, обществената сигурност или *общественото здраве*.	β		Да
3	**Смущение в предоставяната от субекта услуга** би могло да *предизвика значителен системен риск*, по-специално за секторите, в които такива смущения биха могли да имат трансгранично въздействие.	φ		Да
4	Субектът е **критичен** поради *специфичното си значение на национално или регионално равнище* за конкретния сектор или вид услуги или за *други взаимозависими сектори* в държавата членка.	δ		Да
5	Субектът е определен като **критичен субект** *съгласно Директива (ЕС) 2022/2557*.	η		Да

Ако е изпълнен поне един от специалните критерии (праговите стойности са достигнати или превишени), независимо от техния размер, стопанските субекти са субекти, за които се прилага Директивата МИС2.

> Следователно, ако **α = Да** или **β = Да** или **φ = Да** или **δ = Да** или **η = Да**, тогава:
> Икономическият субект е субект**, за който се прилага Директивата МИС2**.

Етап 3. Размер на икономическия субект

Когато стопанският субект отговаря на условията за средно **предприятие** съгласно член 2 от приложението към *Препоръка 2003/361/ЕО* или надвишава **таваните за средни предприятия**, посочени в параграф 2 от този член, икономическият субект е субект, за който се прилага Директивата за МИС2.

Категории	Брой на служителите — λ —	Оборот (млн. EUR) — μ —	Общо активи (млн. евро) — σ —
Средно предприятие	50-249	(10-50	(10-43)
Голямо предприятие	≥ 250	> 50	> 43

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

За изчисляване на оборота и общите активи се използва равностойността в национална валута (RON за Румъния, съответно BGN за България).

> Следователно, ако **$\lambda \geq 50$** и (**$\mu > 10$** и/или **$\sigma > 10$**), тогава
> Икономическият субект **е субект, за който се прилага Директивата за МИС2.**

Етап 4. Квалификация на субектите

След етапи 1—3, ако стопанският субект е част от хранителния сектор, постигнати са прагови стойности за специални критерии или са достигнати или надвишени таваните, определени за средните предприятия, стопанският субект се определя като субект, за който се прилага Директивата за МИС2.

При тези обстоятелства, след завършване на процеса по идентификация, икономическият субект има задължението да продължи процеса на класифициране.

> Ако **субектът/ ∈ на сектора** на храните и **субектът покрива поне един от специалните критерии** или **субектът ≥ отговаря или надвишава таваните за средни предприятия**, тогава
> Икономическият субект **се квалифицира като икономически субект, за който се прилага Директивата за МИС2**.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

РАЗДЕЛ 2. КЛАСИФИКАЦИЯ НА СУБЕКТИТЕ

Класификацията на субекти в хранителния сектор от гледна точка на Директивата за МИС 2 предполага в случай на квалифициране като субект, за който се прилага Директивата за МИС2, така и в други случаи (доброволно прилагане на директивата), че субектът може да бъде класифициран в една от съществените, важните или некритичните категории и прилагането на мерки за управление на риска за киберсигурността, както и изпълнението на задълженията за докладване на инциденти в областта на киберсигурността, трябва да се изпълняват в съответствие с класификацията на икономическия субект.

След процеса на идентифициране, икономическите субекти, които се определят като субекти, за които се прилага Директивата за МИС2, трябва да продължат да прилагат процеса на класифициране. Класифицирането на стопанските субекти в хранителния сектор според тяхното значение за снабдяването с храни и за стабилността на хранителната верига, както и последващото прилагане на подходящи мерки за киберсигурност за защита на тяхната инфраструктура при киберзаплахи са важни стъпки в прилагането на Директивата за МИС2 за хранителния сектор.

Обобщението на процеса на класификация може да бъде намерено в приложение № 2 към тази методика.

Етапи на класификация на субектите

Етап 1. Оценка на съществени субекти

Държавите членки, а именно Румъния и България, ще изготвят допълнителни насоки и критерии за определяне на даден субект като съществен. В настоящия случай, за хранителния сектор, критериите на които ще се основава класифицирането на даден субект като съществен, са:

Код	Критерии за класифициране на съществените субекти	Допълнителни насоки	Приложимост	Прагова стойност (Vp)
CSE1	Дружества, определени като критични субекти съгласно Директива (ЕС) 2022/2557.	Независимо от размера на стопанския субект.	Да/Не	Всички критични стопански субекти в хранителния сектор
CSE2	Субекти, определени, съответно от Румъния и България, като оператори на съществени услуги в съответствие с Директива (ЕС) 2016/1148 или от националното законодателство.	Пример Румъния: оператори на съществени услуги в сектора на *снабдяването и дистрибуцията на питейна вода* /Съществена услуга: *Снабдяване с бутилирана питейна вода (събиране, бутилиране, логистика и контрол на качеството на водата).*	Да/Не	Всички оператори на съществени услуги с членство в хранителния сектор

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Код	Критерии за класифициране на съществените субекти	Допълнителни насоки	Приложимост	Прагова стойност (Vp)
CSE3	Стопански субекти от вида, посочен в приложение II/сектор „Производство, преработка и разпространение на храни“, които са определени като **съществени субекти** съгласно член 2, параграф 2, букви (б) до (д) от Директива МИС2.	В съответствие със специалните характеристики (раздел 2. Идентификация на субекта/стъпка 2. Изпълнение на специални критерии)	Да/Не	Големи предприятия за производство на храни

> Следователно, ако **Vp (CSE1, CSE2** или **CSE3) = Вярно**, тогава:
> Икономическият субект **е съществен субект**.

Етап 2. Оценка на важни субекти

Код	Критерии относно класификацията на важните субекти	Допълнителни насоки	Прагова стойност (Vp)
CSI1	Стопанските субекти в хранителния сектор, за които се прилага Директивата за МИС2 и които не се определят като съществени субекти, се считат за **важни субекти**.	Процесът на идентифициране и стъпка 1 са завършени и всички квалифицирани субекти, които не отговарят на критериите за съществени субекти, автоматично са важни субекти.	Квалифицирани стопански субекти в хранителния сектор
CSI2	Икономически субекти от вида, посочен в приложение II/сектор „Производство, преработка и разпространение на храни“, които са определени като **важни субекти** съгласно член 2, параграф 2, букви (б) до (д) от Директивата за МИС 2.	В съответствие със специалните критерии (раздел 2. Идентификация на субекта/стъпка 2. Изпълнение на специални критерии)	Средни предприятия в хранителния сектор

> Следователно, ако **Vp (CSI1** или **CSI2) = Вярно**, тогава:
> Икономическият субект **е важен субект**.

Етап 3. Идентифициране като некритичен/доброволен субект

Некритични субекти в хранителния сектор могат да бъдат субекти, които не са идентифицирани като съществени и важни, и могат да прилагат разпоредбите на Директивата за МИС2 на доброволен принцип.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Некритичните субекти са малки и микропредприятия. Тавани за идентифициране на субекти, които не са критични:

Категория	Брой на служителите — λ —	Оборот (млн. EUR) — μ —	Общо активи (млн. евро) — σ —
Малко предприятие	10-49	≤ 10	≤ 10
Микропредприятие	≤ 9	≤ 2	≤ 2

За изчисляване на оборота и общите активи се използва равностойността в национална валута (RON за Румъния, съответно BGN за България).

> Следователно, ако **λ <50** и (**μ ≤ 10** и/или **σ ≤ 10)**, тогава
>
> Икономическият субект е **некритичен субект и за него може да прилага Директивата за МИС2 на доброволен принцип**.

Промяна на класификацията на субектите

По време на работа в хранителния сектор, в зависимост от предмета на дейност и настъпилите промени в стойностите на индексите и критериите, залегнали в основата на идентифицирането и класифицирането, икономически субект, класифициран като съществен/важен субект или некритичен субект, преминава към преоценка и прекласифициране и в зависимост от резултатите може да промени първоначалната си класификация, като премине от една категория в друга или дори да бъде изключен от приложното поле на Директивата за МИС2, ако критериите за класифициране вече не са изпълнени.

В същото време, в зависимост от настъпила промяна от страна на националния компетентен орган (в Румъния, съответно България) на праговите стойности или на критериите, на които се основават процесите на идентифициране и/или класификация, след възобновяването на процесите по оценка, идентифицираните и класифицираните до момента икономически субекти в хранителния сектор, въз основа на промените, могат да изменят първоначалната си класификация и дори вече да не се квалифицират като икономически субекти, за които се прилага Директивата за МИС2.

Когато идентифициран и класифициран икономически субект открие промени в данните/информацията, на които се основава тази идентификация и класификация, от него се изисква да възобнови, според случая, процеса на идентифициране и/или класификация.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

РАЗДЕЛ 3. ВПИСВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

На равнището на националния компетентен орган (съответно в Румъния и България) се изгражда *и поддържа Регистърът на съществените и важните субекти*.

За да се регистрират като съществени и важни стопански субекти в хранителния сектор (но също и доброволни субекти, които не са критични), след приключване на процеса на идентифициране и процеса на класифициране, от класифицираните икономически субекти се изисква да изпратят уведомление до съответния национален компетентен орган (съответно в Румъния и България).

Уведомлението включва най-малко следната информация: име, адрес и актуални данни за контакт, включително адреси на електронна поща, IP номера и телефонни номера на субекта, име и данни за контакт на лицето за връзка и, когато е приложимо, сектор и, когато е приложимо, списък на държавите членки, в които то предоставя услуги, попадащи в обхвата на Директивата за МИС2.

Същевременно, за окончателната класификация на икономическия субект, класифициран като субект, за който се прилага Директивата за МИС2 ще представи оценка на степента му на зрялост за киберсигурност.

След внедряването и привеждането в действие на „Платформата за национално и трансгранично сътрудничество МИС — Румъния и България“, разработена по проект „Прилагане на Директивата за МИС в сектора за производство, преработка и дистрибуция на храни в Румъния и България“ с акроним – INFORB, данните и информацията ще бъдат попълнени/добавени от икономическия субект директно в платформата, а оценката на нивото на зрялост за киберсигурност ще бъде извършена на равнище платформа.

В зависимост от нуждите на националния компетентен орган, за преценка и вземане на решение може да се изискват допълнителни данни за процесите на идентификация и класификация.

Веднъж регистрирал се, субектът уведомява националния компетентен орган, без неоправдано забавяне, за всяка възникнала промяна в данните си в срок от две седмици от датата на възникването ѝ.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1. Схема на процеса на идентификация

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

СХЕМА НА ПРОЦЕСА НА ИДЕНТИФИЦИКАЦИЯ НА СУБЕКТИТЕ

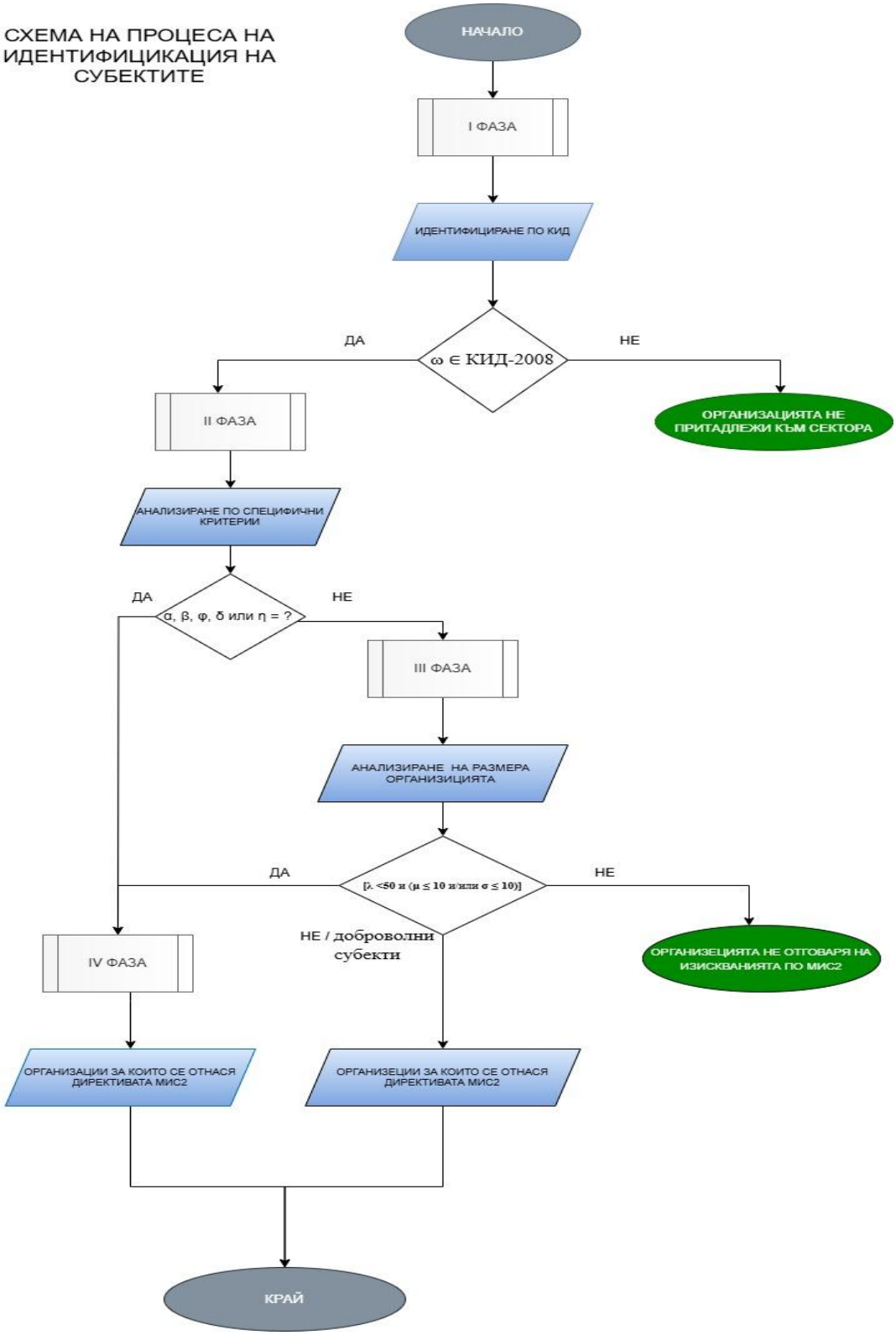

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Приложение № 2. Схема на процеса на класификация

СХЕМА НА ПРОЦЕСА НА КЛАСИФИКАЦИЯ НА СУБЕКТИТЕ

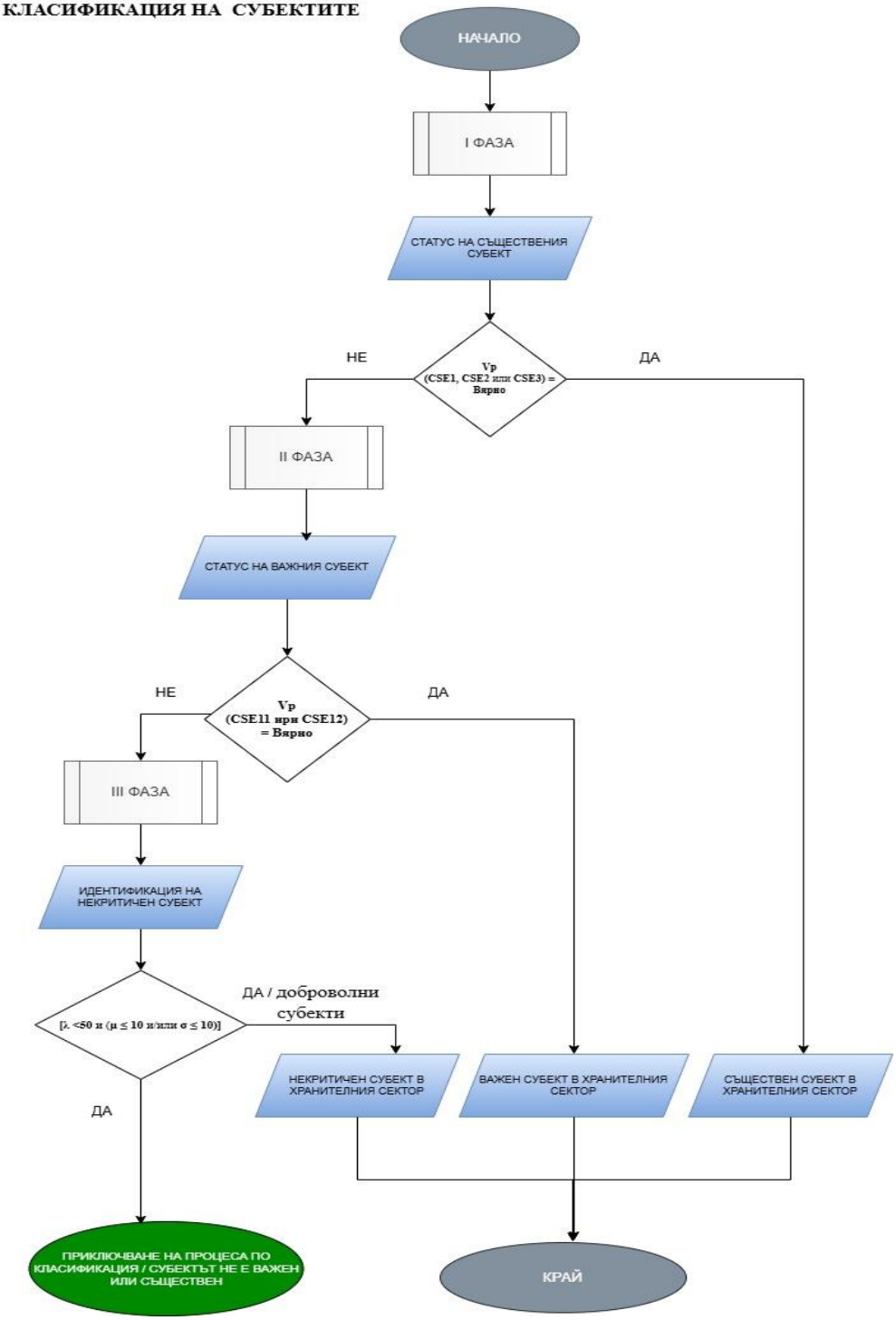

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Приложение № 3. Секторни кодове по КИД - 2025 / КИД - 2008

Секция по КИД 2008/ КИД 2025	Раздел по КИД 2008/ КИД 2025	Група от КИД 2008/ КИД 2025	Клас по КИД 2008/ КИД 2025	Описание
C - ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ				
C		10.1		Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия
		10.2		Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия
		10.3		Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия
		10.4		Производство на растителни и животински масла и мазнини
		10.5		Производство на мляко, млечни продукти и сладолед
		10.6		Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти
		10.7		Производство на хлебни и тестени изделия
		10.8		Производство на други хранителни продукти
	11			Производство на напитки
G — ТЪРГОВИЯ				
G			46.11	Търговско посредничество със селскостопански суровини, живи животни, текстилни суровини и полуфабрикати
			46.17	Търговско посредничество с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия
			46.31	Търговия на едро с плодове и зеленчуци
			46.32	Търговия на едро с месо, месни продукти, риба, рибни продукти и други морски храни
			46.33	Търговия на едро с мляко и млечни продукти, яйца, хранителни масла и мазнини
			46.34	Търговия на едро с напитки
			46.36	Търговия на едро със захар, захарни и шоколадови изделия

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.

Секция по КИД 2008/ КИД 2025	Раздел по КИД 2008/ КИД 2025	Група от КИД 2008/ КИД 2025	Клас по КИД 2008/ КИД 2025	Описание
			46.37	Търговия на едро с кафе, чай, какао и подправки
			46.38	Специализирана търговия на едро с други хранителни стоки
			46.39	Неспециализирана търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия
			47.11	Неспециализирана търговия на дребно предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия
			47.21	Търговия на дребно с плодове и зеленчуци
			47.22	Търговия на дребно с месо и месни продукти
			47.23	Търговия на дребно с риба и други морски храни
			47.24	Търговия на дребно с хляб, хлебни, захарни и сладкарски изделия
			47.25	Търговия на дребно с напитки
H — ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ				
H			52.10	Складиране и съхраняване на товари
I — ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО				
I			55.10	Хотели и подобни места за настаняване
	56			Ресторантьорство

Допълнителни бележки

В таблицата по-горе, ако е наличен само:

(1) Раздел по КИД - 2025/ КИД - 2008 — разглеждат се всички групи и класове в целия раздел.

(2) Група по КИД - 2025/ КИД - 2008 —разглеждат се всички класове в цялата група.

За раздели от КИД - 2025: H и I, ще бъдат разгледани само случаите, в които са идентифицирани хранителни продукти (съхранение, производство на храни, хранене на хора и т.н.).

Ако стопански субект извършва само свързани с тютюна дейности (търговия, производство и т.н.) от класовете КИД - 2025 в таблицата, Директивата за МИС2 не се прилага за тях.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Cybersecurity Competence Centre. Neither the European Union nor the European Cybersecurity Competence Centre can be held responsible for them.